
2005-5-RE

CAUSA 2005-5-RE

Número de registre 23-2005. Recurs d'empara

AUTE DEL 24 DE FEBRER DEL 2005

BOPA núm. 16, del 3 de març del 2005

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional l'11 de gener del 2005 per la representació processal dels Srs. Andreu Granier Pedescoll i Benjamí Pujol Chauffaille, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra la sentència del 30 de juny del 2004, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per haver-se produït una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució i atès que demana al Tribunal Constitucional que declari, pels motius expressats en el seu escrit, la nul·litat de la sentència objecte de recurs;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 28 de gener del 2005;

Havent escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Philippe Ardant.

Antecedents

Primer

El 30 de desembre del 2002, els Srs. Andreu Granier Pedescoll i Benjamí Pujol Chauffaille van presentar davant el Govern una sol·licitud d'autorització de constitució d'una societat anomenada Grup Anastacia, SL, l'objecte social de la qual era l'adquisició, tinença, administració i gestió de participacions i/o accions d'empreses i de societats per compte propi de la societat, quedant excloses les activitats pròpies del sistema financer.

El Govern va denegar aquesta sol·licitud per silenci administratiu.

Segon

La representació processal dels recurrents va interposar, en temps i forma, una demanda davant la Secció Administrativa del Tribunal de Batlles contra la desestimació tàcita del Govern.

Tercer

El 12 de desembre del 2003, la Secció Administrativa del Tribunal de Batlles va desestimar la demanda dels recurrents per considerar substancialment que el Govern pot, vàlidament, denegar l'autorització d'una societat si la considera contrària a la llei o als interessos del Principat i, de l'estudi de les proves aportades en aquesta causa, la Secció Administrativa va declarar que "davant de tanta evidència, sols es pot concloure en la qualitat de prestanoms o testaferro del Sr. Granier. I si aquest és el cas per totes les societats on participa el Sr. Granier, podem molt raonablement pensar que la seva participació en el "Grup Anastacia, s.l." només podia obeir a la mateixa i única lògica, que és legalment prohibida al Principat."

També afegeix que els estatuts de la societat esmentada deixen "la porta oberta a qualsevol abús tendint a eludir tot control administratiu a efectes de verificar la participació del capital no andorrà."

Quart

La representació processal dels Srs. Andreu Granier Pedescoll i Benjamí Pujol Chauffaille va presentar un recurs d'apel·lació i, el 30 de juny del 2004, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va confirmar íntegrament la sentència del Tribunal de Batlles esmentada i va desestimar el recurs d'apel·lació.

Cinquè

El 9 de juliol del 2004, la representació processal dels recurrents va presentar un incident de nul·litat d'actuacions contra la sentència del 30 de juny del 2004 del Tribunal Superior de Justícia, tot just demanant que se li doni audiència per formular al·legacions i que, en el seu dia, es dicti resolució que anul·li la sentència de la Sala Administrativa per considerar que vulnera el dret a la jurisdicció, a un procés degut i a la defensa.

Sisè

El 9 de juliol del 2004, el magistrat ponent de la causa va dictar una providència que declarava que "De conformitat a allò que estableix l'article 18 bis 3 primer paràgraf de la Llei de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, i vist que l'article citat no preveu l'anunci d'incident es té per formulat Incident de nul·litat de sentència i atès el que disposa el paràgraf segon (...) es dona un termini de deu dies naturals a les altres parts per formular al·legacions."

Setè

El 23 de juliol del 2004, la representació processal dels recurrents va presentar un incident de nul·litat d'actuacions contra la providència esmentada del magistrat ponent, tot just demanant que se li doni audiència per formular al·legacions i que, en el seu dia, es dicti resolució que anul·li la providència esmentada per considerar que vulnera el dret a la jurisdicció.

Vuitè

El 20 de desembre del 2004, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que desestimava el primer incident de nul·litat d'actuacions per considerar, tot i la jurisprudència del 12 de maig del 2000 del Tribunal Constitucional, que, "No és procedent l'atorgament del tràmit d'audiència a la pròpia part que formula l'incident perquè és en el mateix escrit de formulació on s'han d'exposar i argumentar les raons que justifiquen la petició d'anul·lació, de manera que el tràmit d'audiència es dóna a les altres parts del litigi que no formulen l'incident, com clarament es dedueix de l'article 18 bis (...)" i pel que fa a la providència del 9 de juliol del magistrat ponent de la causa, la Sala Administrativa manifestava que no va ser recorreguda pels que insten l'incident.

Novè

L'11 de gener del 2005, la representació processal dels Srs. Andreu Granier Pedescoll i Benjamí Pujol Chauffaille va presentar un recurs d'empara per vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

En el seu escrit, la part recurrent manifestava, en primer lloc, que no havia pogut al·legar els seus arguments en el marc del procediment de l'incident de nul·litat d'actuacions ja que la Sala Administrativa no li havia donat audiència.

En segon lloc, aquesta part considerava que la sentència del 30 de juny del 2004 de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia vulnerava l'article 10 de la Constitució perquè no contenia una motivació raonable que garantís l'absència d'arbitrarietat i la inexistència d'un error patent i immediat.

Segons el seu parer, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia havia interpretat de manera errònia i arbitrària l'article 8.2 del Reglament de societats mercantils del 19 de maig de 1983, mitjançant el qual fonamenta el seu raonament. Els recurrents consideraven que del redactat d'aquest article es desprèn que el Govern únicament no pot autoritzar les societats amb un objecte contrari als interessos públics d'Andorra, per tant la sentència objecte de recurs no es pot considerar com a correctament fonamentada en dret.

En tercer lloc, els recurrents manifestaven la vulneració del dret a la jurisdicció perquè els fets que consten en la sentència del Tribunal Superior de Justícia no queden provats, ja que es basen en un material probatori nul i sense efecte. Els recurrents consideraven que les proves per a millor proveir demanades pel Tribunal de Batlles, consistents en les seves confessions en judici, i en la relació detallada de les societats constant a nom seu, ja sigui separatament, conjuntament o amb terceres persones s'han de considerar nul·les i sense efecte perquè vulnereu el dret a la jurisdicció i, com que la sentència objecte de recurs s'ha fonamentat en elles, aquesta sentència també vulnera el dret a la jurisdicció "en quant es basa en uns fets no provats."

Per acabar, aquesta representació processal demanava al Tribunal Constitucional que declarés, pels motius expressats en el seu escrit, la nul·litat de la sentència objecte de recurs.

Desè

El 28 de gener del 2005, el Ministeri Fiscal va presentar el seu informe en què considerava que com que els recurrents no van presentar cap recurs contra la providència del 9 de juliol del 2004, que li denegava el tràmit d'audiència, no poden al·legar posteriorment cap vulneració perquè no s'ha esgotat la via judicial ordinària.

I afegia que si s'interpreta l'article 18 bis de la Llei transitòria de procediments judicials com ho fan els recurrents resultaria que les altres parts en el procés es trobarien en situació d'indefensió perquè no podrien formular les seves al·legacions en relació amb unes pretensions que desconeixen.

Pel que fa al fons del recurs, el Ministeri Fiscal va declarar que no s'ha produït cap dels greuges al·legats pels recurrents en empara, que pretenen una revisió sobre la interpretació i l'aplicació de la llei i també sobre la valoració de la prova efectuada pels tribunals de la jurisdicció ordinària en l'exercici de la seva competència exclusiva.

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licitava la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2005-5-RE perquè els recurrents no havien esgotat la via judicial ordinària, d'acord amb les disposicions de l'article 94 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional i per manca de contingut constitucional en la pretensió formulada, de conformitat amb el que disposa l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Fonaments jurídics

Primer

Els recurrents presenten el recurs d'empara únicament contra la sentència del 30 de juny del 2004 de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia i no contra l'aute del 20 de desembre del 2004, dictat per aquesta mateixa Sala, en relació amb l'incident de nul·litat d'actuacions formulat el 9 de juliol del 2004.

Segon

L'incident de nul·litat d'actuacions, que va ser creat per la Llei de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, del 22 d'abril de 1999 (Llei que va introduir l'article 18 bis 3), és un recurs previ indispensable per poder presentar un recurs d'empara per vulneració de l'article 10 de la Constitució davant el Tribunal Constitucional. Mitjançant aquest procediment, el legislador va voler respondre a l'exigència de l'article 94.1 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, relatiu a l'exhauriment de les vies de recurs ordinàries abans de presentar un recurs d'empara. No es tracta d'una simple formalitat processal prèvia al recurs d'empara, sinó d'una condició substancial, que té la finalitat de permetre que l'autor de la decisió jurisdiccional objecte de recurs pugui verificar que ha respectat els drets constitucionals de l'article 10 i, si escau, pugui esmenar la seva decisió. Si és així, el procediment s'atura en aquesta fase, ja que el recurs d'empara deixa de tenir objecte.

Tercer

D'aquest fonament se'n deriven dues conseqüències:

En primer lloc, en aquestes condicions, des del moment de l'obertura del procediment correspon als recurrents, mitjançant el seu escrit d'incident de nul·litat d'actuacions, facilitar al jutge tots els elements que li permetin procedir a l'examen que se li demana i informar les altres parts sobre el contingut del litigi per tal que es puguin defensar. És cert que en la sentència del 12 de maig del 2000 (2000-2 i 4-RE), el Tribunal Constitucional va recomanar, per tal de facilitar la protecció dels drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució, que les exigències processals de l'apartat tercer de l'article 18 bis fossin "interpretades de la manera més literal i garantista possible". Tanmateix, pel que fa a l'escrit d'incident de nul·litat d'actuacions, s'ha d'entendre que aquesta fórmula enclou el respecte dels terminis, la menció de la decisió objecte de recurs, la referència a l'article 10 de la

Constitució, i també comporta, almenys, un començament de demostració dels greuges que fonamenten l'incident de nul·litat. Com que es tracta d'un procediment específic que té unes exigències processals pròpies, l'exposició, fins i tot sumària, d'una argumentació és necessària per permetre que el jutge acompleixi la seva funció i que el procediment avanci. Encara més: el coneixement d'aquesta argumentació també és indispensable posteriorment perquè el Tribunal Constitucional pugui controlar el respecte de l'article 88.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional. Aquest article impedeix la modificació en empara "del contingut de la pretensió de protecció del dret o els drets plantejada en el procediment urgent i preferent anterior", un paper que fa l'incident de nul·litat de l'article 18 bis 3, quan es tracta d'una suposada vulneració de l'article 10 de la Constitució (vegeu la sentència recaiguda en la causa 2001-3-RE).

En aquest cas, com indica el Ministeri Fiscal, els recurrents no van exposar en el seu escrit d'incident de nul·litat d'actuacions, per quines raons s'havia vulnerat l'article 10 de la Constitució. No es pot, doncs, considerar ni que s'hagi respectat la condició d'exhauriment de la via judicial, exigida abans tot recurs d'empara per l'article 94 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, ni tampoc, d'altra banda, que el Tribunal Constitucional hagi pogut verificar que s'han respectat les disposicions de l'article 88.2 d'aquesta mateixa Llei. Per aquest sol motiu, el recurs d'empara 2005-5-RE ja seria inadmissible a tràmit.

Quart

La segona conseqüència de l'incident de nul·litat d'actuacions és que la decisió dictada arran d'aquest incident pel jutge, forma part integrant del procediment i tanca la fase jurisdiccional ordinària. A l'acabament d'aquest procediment, la causa ja està llesta per ser vista en empara. Tal com el Tribunal Constitucional va precisar en la causa 2002-11-RE "els termes del procés d'empara vénen fixats per aquells que es determinen en aquest incident de nul·litat i, en conseqüència, és contra l'aute que resol l'incident esmentat que ha de dirigir-se el recurs d'empara". Així, aquest Tribunal es limita a aplicar l'article 86 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, que disposa: "El recurs d'empara, llevat dels supòsits contemplats en els articles 95 i 96 d'aquesta Llei, s'interposa enfront sentències desestimatòries de la demanda dictades en última instància per la jurisdicció ordinària (...)". Com que es tracta d'un recurs en empara fonamentat en la vulneració de l'article 10 de la Constitució, la sentència desestimatòria dictada en última instància per la jurisdicció ordinària és l'aute sobre l'incident de nul·litat d'actuacions.

Ara bé, en aquest cas, l'aute que desestima l'incident de nul·litat d'actuacions no ha estat objecte de recurs de manera expressa: només s'ha presentat recurs d'empara contra la sentència del 30 de juny del 2004 del Tribunal Superior de Justícia, que no pot ser considerada com una sentència "dictada en última instància". Per tant, l'exigència de l'article 86 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional no ha estat respectada.

A més, com que els recurrents no van demanar l'anul·lació de l'aute del Tribunal Superior de Justícia del 20 de desembre del 2004 que resolvia l'incident de nul·litat d'actuacions, aquesta decisió ha esdevingut definitiva i té caràcter de cosa jutjada. Per aquest fet, també, el recurs d'empara 2005-5-RE és inadmissible a tràmit.

En aquestes condicions, la irregularitat del procediment emprat pels recurrents comporta la inadmissió a tràmit d'aquest recurs.

Per tot el que s'ha exposat,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2005-5-RE, interposat per la representació processal dels Srs. Andreu Granier Pedescoll i Benjamí Pujol Chauffaille, contra la sentència del 30 de juny del 2004, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia

Segon

No hi ha condemna expressa en costes per no existir parts contràries.

Tercer

Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Quart

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, pel Tribunal Constitucional, el 24 de febrer del 2005.

Philippe Ardant

Miguel Ángel Aparicio Pérez

President

Vicepresident

Didier Maus

Miguel Herrero de Miñón

Magistrat

Magistrat